

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN THỊ TÂM

VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP GIÁO DỤC CỦA HỒ CHÍ MINH
TRONG GIÁO DỤC SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC
TỰ THỰC TRÊN ĐỊA BÀN HÀ NỘI

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ

NGÀNH: HỒ CHÍ MINH HỌC

Mã số: 9310204

HÀ NỘI - 2026

**Công trình được hoàn thành tại
Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh**

Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS,TS. Đinh Xuân Lý

2. PGS,TS. Đinh Quang Thành

Phản biện 1:

.....

Phản biện 2:

.....

Phản biện 3:

.....

**Luận án sẽ được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận án cấp học viện
hợp tại Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh
vào hồi giờ..... ngày..... tháng..... năm 2026**

**Có thể tìm hiểu luận án tại: Thư viện Quốc gia
và Thư viện Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh**

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh là hệ thống cách thức, biện pháp tác động toàn diện đến nhận thức, tình cảm, thái độ và hành vi của người học. Quá trình đó được thực hiện thông qua các biện pháp giáo dục như đối thoại dân chủ, nêu gương, khuyến khích tự học, thi đua gắn với khen thưởng, đồng thời bảo đảm sự phù hợp với đặc điểm đối tượng và nhu cầu xã hội, nhằm thực hiện có hiệu quả mục tiêu, nội dung, yêu cầu giáo dục trong những điều kiện cụ thể. Phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh là nền tảng quan trọng góp phần tạo nên những thành tựu to lớn của nền giáo dục Việt Nam kể từ sau Cách mạng tháng Tám năm 1945. Đến nay, phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh vẫn có giá trị lý luận và thực tiễn trong giáo dục sinh viên đại học nói chung và trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội nói riêng. Do đó, việc nghiên cứu và vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh vào thực tiễn giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội là yêu cầu cấp thiết.

Thời gian qua, việc triển khai Nghị quyết 29-NQ/TW và các văn kiện liên quan đã tạo ra những chuyển rõ nét trong đổi mới phương pháp giáo dục đại học, thúc đẩy mạnh mẽ xu hướng dạy học theo hướng hiện đại. Trong đó, phương pháp giáo dục đã chú trọng phát triển phẩm chất và năng lực người học; chuyển từ truyền thụ kiến thức một chiều sang tổ chức các hoạt động học tập theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của người học; tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin hiện đại và các nền tảng quản lý, duy trì các hoạt động học tập hiện đại. Nhờ đó, chất lượng dạy học được nâng lên, khả năng tự học, tự nghiên cứu của sinh viên được cải thiện rõ rệt, góp phần hình thành môi trường giáo dục đại học chú trọng đổi mới, sáng tạo và thích ứng nhanh với yêu cầu mới của quá trình chuyển đổi số. Tuy nhiên thực tiễn cho thấy, mặc dù các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội đã đạt nhiều thành tựu nổi bật trong đổi mới phương pháp giáo dục, song vẫn còn những hạn chế như: Chưa phát huy đầy đủ đối thoại, dân chủ trong giáo dục; chưa khai thác hiệu quả phương pháp nêu gương; thiếu cơ chế hỗ trợ tự học và phương pháp thi đua gắn với giáo dục khen thưởng còn mang tính hình thức... Thực trạng trên đặt ra vấn đề cần nghiên cứu, vận dụng phương pháp giáo dục

của Hồ Chí Minh góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội hiện nay.

Nghị quyết số 71-NQ/TW ngày 22/8/2025 của Bộ Chính trị “về đột phá phát triển giáo dục và đào tạo” nhấn mạnh yêu cầu xây dựng xã hội học tập, gắn giáo dục với các tiêu chí chuẩn hóa, hiện đại hóa, dân chủ hóa, xã hội hóa và hội nhập quốc tế. Trong bối cảnh đó, để xứng đáng với vị thế là một bộ phận quan trọng trong hệ thống giáo dục đại học quốc dân và hoàn thành sứ mệnh góp phần đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao cho đất nước, đòi hỏi các trường đại học tư thục phải đổi mới mạnh mẽ phương pháp dạy học, coi đây là chìa khóa để nâng cao hiệu quả giáo dục. Quán triệt Nghị quyết 71 của Bộ Chính trị đặt ra những yêu cầu mới đối với các trường: Phải đổi mới phương pháp giáo dục theo hướng phát huy tính chủ động, tự học, sáng tạo của người học, phù hợp tinh thần “lấy người học làm trung tâm”; tăng cường dạy học tích hợp, thực hành, trải nghiệm, gắn lý luận với thực tiễn theo định hướng chuẩn hóa và hiện đại hóa; ứng dụng mạnh mẽ công nghệ số và các mô hình đào tạo linh hoạt để nâng cao chất lượng, hiệu quả học tập; chú trọng xây dựng môi trường văn hóa dạy học dân chủ, cởi mở, khuyến khích đối thoại và khơi dậy động lực học tập suốt đời cho sinh viên. Do đó, việc nghiên cứu, vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục sẽ góp phần thực hiện tốt chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước, đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo hiện nay.

Mặc dù đã có nhiều công trình nghiên cứu về giáo dục, về phương châm, phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh và cũng có không ít những công trình nghiên cứu vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh. Nhưng nhìn chung chưa có công trình nghiên cứu nào về vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục. Đặc biệt là chưa có công trình nào nghiên cứu trực tiếp dưới góc độ Hồ Chí Minh học về đề tài “*Vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội*”.

Xuất phát từ những lý do trên, nghiên cứu sinh chọn đề tài: “*Vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội*” làm luận án tiến sĩ, ngành Hồ Chí Minh học.

2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

2.1. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở làm sáng tỏ những nội dung cơ bản và giá trị phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh; đánh giá thực trạng phương pháp giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục. Từ đó luận án đề xuất phương hướng, giải pháp vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh, nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội.

2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Để thực hiện được mục đích trên, tác giả luận án thực hiện những nhiệm vụ như:

- Tổng quan tình hình nghiên cứu liên quan đề tài nhằm làm rõ những vấn đề đã được nghiên cứu và những vấn đề đặt ra luận án cần tiếp tục nghiên cứu.
- Phân tích luận giải một số khái niệm cơ bản của đề tài và nội dung, giá trị phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh.
- Đánh giá thực trạng và xác định những vấn đề đặt ra về phương pháp giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội từ góc nhìn phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh.
- Làm rõ các nhân tố tác động đến đổi mới phương pháp giáo dục và đề xuất phương hướng, giải pháp vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội thời gian tới.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh và sự vận dụng trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

- Về nội dung:

Thứ nhất, trên cơ sở lý thuyết nghiên cứu của đề tài, luận án làm rõ nội dung phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh như: Phương pháp giáo dục đối thoại, dân chủ; phương pháp nêu gương; phương pháp tự học; phương pháp thi đua gắn với khen thưởng; phương pháp giáo dục phù hợp với đối tượng, điều kiện và nhu cầu của xã hội. Từ đó, rút ra giá trị lý luận, thực tiễn phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh.

Thứ hai, luận án đánh giá thực trạng và đề xuất phương hướng, giải pháp pháp vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh, phù hợp với điều kiện thực tiễn các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội.

- *Về không gian*: Luận án khảo sát thực trạng phương pháp giáo dục sinh viên 6/18 trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội, trong đó: Nhóm trường có yếu tố nước ngoài là trường đại học RMIT Việt Nam hoạt động vì lợi nhuận, có chương trình đào tạo, quản trị theo chuẩn Úc và trường đại học VinUni hoạt động phi lợi nhuận, được đầu tư theo mô hình đại học tinh hoa, liên kết với các trường đại học hàng đầu thế giới như Cornell và Upenn; nhóm các trường có nguồn vốn trong nước, thuộc nhóm chất lượng đào tạo tốt đầu, là trường đại học FPT nổi bật với thế mạnh công nghệ, đổi mới sáng tạo và đại học Phenikaa với định hướng nghiên cứu, phát triển toàn diện; và nhóm các trường có nguồn vốn trong nước nhưng quy mô, lĩnh vực đào tạo đa ngành tiêu biểu là HUBT và trường đại học Thăng Long.

Việc lựa chọn sáu trường trên để khảo sát phản ánh sự đa dạng về loại hình và định hướng phát triển, là cơ sở để so sánh, đối chiếu, từ đó đưa ra nhận định khách quan về thực trạng phương pháp giáo dục sinh viên ở các cơ sở giáo dục đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội.

- *Về thời gian*: Luận án đánh giá thực trạng phương pháp giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội từ năm 2013 - 2025. Việc lựa chọn mốc thời gian 2013 - 2025 để nghiên cứu, vì năm 2013, Hội nghị lần thứ 8, Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI ban hành Nghị quyết số 29-NQ/TW “về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo”. Đây được coi là dấu mốc quan trọng, tạo nền tảng định hướng chiến lược cho sự phát triển của giáo dục Việt Nam trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế. Từ đó đến nay, nhiều chủ trương, chính sách đã được ban hành nhằm cụ thể hóa Nghị quyết số 29-NQ/TW, đặc biệt là Nghị quyết số 71-NQ/TW của Bộ Chính trị, tác động trực tiếp đến đổi mới chương trình, nội dung, phương pháp và cơ chế quản lý giáo dục đại học.

4. Cơ sở lý luận, thực tiễn và phương pháp nghiên cứu

4.1. Cơ sở lý luận

Cơ sở lý luận của luận án là quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối đổi mới của Đảng về phương pháp giáo dục.

Luận án cũng được thực hiện dựa trên cơ sở phương pháp luận chính trị học, Hồ Chí Minh học.

4.2. Cơ sở thực tiễn

Thực trạng phương pháp giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội từ năm 2013 đến 2025.

4.3. Phương pháp nghiên cứu

Luận án được thực hiện bằng các phương pháp logic, phương pháp lịch sử, kết hợp phương pháp logic với lịch sử và các phương pháp liên ngành khoa học xã hội như: phân tích, tổng hợp, so sánh, gắn lý luận với thực tiễn, điều tra xã hội học.

- Phương pháp logic được sử dụng để phân tích, luận giải những vấn đề lý luận về phương pháp giáo dục, phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh và vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh; làm sáng tỏ nội dung cơ bản phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh và luận giải giá trị lý luận, giá trị thực tiễn các phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh; làm rõ những vấn đề đặt ra và phương hướng, giải pháp tiếp tục vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội thời gian tới.

- Phương pháp lịch sử được vận dụng để trình bày chủ trương đổi mới phương pháp giáo dục của Đảng, Nhà nước theo trình tự thời gian từ năm 2013 đến năm 2025; đánh giá thực trạng phương pháp giáo dục sinh viên trong các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội theo tiến trình thời gian từ năm 2013 đến năm 2025.

- Các phương pháp tổng hợp, so sánh nhằm làm rõ chủ trương đổi mới phương pháp giáo dục của Đảng Cộng sản Việt Nam; so sánh sự đổi mới phương pháp giáo dục trong các trường đại học tư thục với các trường công lập trên địa bàn Hà Nội.

- Phương pháp điều tra xã hội học (với 1080 phiếu khảo sát, thăm dò ý kiến 3 nhóm đối tượng là: sinh viên, giảng viên, cán bộ quản lý) và phương pháp xử lý dữ liệu SPSS22 để đánh giá thực trạng vận dụng phương pháp giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội.

Nhìn chung, các phương pháp nghiên cứu được sử dụng phù hợp với yêu cầu từng nội dung của luận án.

5. Những đóng góp mới của luận án

- *Thứ nhất*, luận án làm sáng tỏ hơn nội dung và giá trị phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh.

- *Thứ hai*, luận án đánh giá thực trạng phương pháp giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội trong thời gian qua; phát hiện những vấn đề đặt ra từ góc nhìn phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh.

- *Thứ ba*, luận án đề xuất phương hướng, giải pháp vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh phù hợp với bối cảnh, điều kiện mới của Việt Nam hiện nay và có khả năng áp dụng vào thực tiễn giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội.

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của đề tài

6.1. Về lý luận

- Luận án hệ thống hóa và luận giải rõ nội dung phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh. Khẳng định giá trị lý luận và giá trị thực tiễn phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh.

- Luận án cung cấp những luận chứng, luận cứ về phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh có thể tham khảo trong xây dựng chính sách, đổi mới phương pháp giáo dục ở các trường đại học tư thục.

6.2. Về thực tiễn

- Phương hướng và giải pháp vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh có thể giúp các cơ quan giáo dục, đơn vị giáo dục tham khảo trong quá trình giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội.

- Luận án có thể sử dụng làm tài liệu tham khảo, phục vụ nghiên cứu, giảng dạy về phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong các trường đại học nói chung.

7. Kết cấu của luận án

Ngoài phần mở đầu, kết luận, danh mục tài liệu tham khảo, những công trình nghiên cứu liên quan đến đề tài và phụ lục, luận án gồm 4 chương (9 tiết).

Chương 1

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI

1.1. Tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài

1.1.1. Nghiên cứu về phương pháp giáo dục và phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh

- Nghiên cứu về phương pháp giáo dục
- Nghiên cứu về phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh

1.1.2. Nghiên cứu vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh

1.2. Kết quả nghiên cứu liên quan đề tài và những vấn đề luận án cần tiếp tục nghiên cứu

1.2.1. Kết quả nghiên cứu liên quan đề tài

Từ tổng quan các công trình nghiên cứu trong và ngoài nước, có thể thấy chủ đề đổi mới phương pháp giáo dục, phát huy tính tích cực, chủ động, rèn tư duy phản biện của người học đã được quan tâm ở nhiều cấp độ nghiên cứu và nhiều góc độ tiếp cận. Một số công trình đã đi sâu phân tích phương pháp giáo dục, phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh và vận dụng trong giáo dục của Hồ Chí Minh.

Về tiếp cận nghiên cứu, có thể phân thành hai nhóm chính: 1) Tiếp cận từ hệ giá trị triết lý giáo dục của Hồ Chí Minh, làm rõ nền tảng lý luận của phương pháp giáo dục mà Người đề xuất; 2) Tiếp cận nghiên cứu vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh và đề xuất định hướng đổi mới phương pháp giáo dục.

Về nội dung, các công trình đều cho thấy sự thống nhất trong đánh giá vai trò của phương pháp giáo dục, như một yếu tố then chốt để nâng cao chất lượng và hiệu quả đào tạo. Đồng thời, một số công trình bước đầu nghiên cứu vận dụng các phương pháp đó vào thực tiễn giảng dạy tại các trường đại học, đặc biệt trong khối công lập. Tuy nhiên, qua nghiên cứu tổng quan có thể nhận diện những khoảng trống cần tiếp tục được nghiên cứu:

Thứ nhất, phần lớn các công trình mới dừng lại ở phân tích lý luận về phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh, hoặc vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh vào các cấp học phổ thông, giáo dục lý luận chính trị trong các trường đại học công lập. Chưa có công trình nào đi sâu nghiên cứu vận dụng phương pháp giáo dục của Người trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội.

Thứ hai, chưa có công trình nào khảo sát, đánh giá thực trạng, phương pháp giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội và những vấn đề đặt ra từ góc nhìn phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh.

Thứ ba, chưa có nghiên cứu nào đề xuất giải pháp vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh vào thực tiễn giảng dạy, học tập phù hợp với đặc điểm tổ chức, quản trị và người học thuộc khối đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội.

1.2.2. Những vấn đề luận án cần tiếp tục nghiên cứu

Luận án sẽ tiếp cận nghiên cứu *vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội*, theo mã ngành Hồ Chí Minh học. Trên cơ sở làm rõ hệ thống các quan điểm của Hồ Chí Minh về phương pháp giáo dục, từ đó đề xuất phương hướng, giải pháp vận dụng trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội.

Về nội dung, luận án sẽ giải quyết ba nhóm vấn đề cơ bản tương ứng với nội dung ba chương như sau:

Thứ nhất, luận án xác lập khung lý thuyết nghiên cứu đề tài thông qua việc làm rõ nội hàm cơ bản phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh; đồng thời phân tích nội dung, giá trị lý luận và thực tiễn phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh, tạo cơ sở cho việc vận dụng vào giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội.

Thứ hai, luận án khảo sát, đánh giá thực trạng phương pháp giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội thông trên hai hướng diện: Thực trạng chủ trương đổi mới phương pháp giáo dục của Đảng, Nhà nước và thực tiễn phương pháp giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội trong giai đoạn 2013-2025; những vấn đề đặt ra từ góc nhìn phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh.

Thứ ba, luận án đề xuất phương hướng, giải pháp vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội thời gian tới.

Tiểu kết chương 1

Tổng quan các công trình nghiên cứu trong và ngoài nước về phương pháp giáo dục, phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh, vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh, có thể nhận thấy chủ đề này đã và đang thu hút sự quan tâm của nhiều nhà nghiên cứu. Các công trình nghiên cứu đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng, khẳng định vị trí, vai trò của Hồ Chí Minh như một nhà tư tưởng giáo dục lớn. Các nghiên cứu cũng bước đầu làm rõ mối

quan hệ hữu cơ giữa mục tiêu, nội dung, phương châm, phương pháp, môi trường giáo dục trong hệ thống tư tưởng giáo dục của Hồ Chí Minh, nhấn mạnh vai trò then chốt của phương pháp giáo dục trong hiện thực hóa triết lý giáo dục nhằm đào tạo con người phát triển toàn diện.

Tuy nhiên, phần lớn nghiên cứu tập trung vào hệ thống giáo dục công lập, chưa có công trình nghiên cứu vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong môi trường giáo dục đại học tư thục, khu vực đang phát triển mạnh mẽ nhưng cũng đặt ra nhiều vấn đề cấp bách trong tổ chức giảng dạy, đào tạo nhân lực và phát triển năng lực người học. Từ kết quả khảo cứu các công trình liên quan đề tài, luận án sẽ đi sâu phân tích, làm rõ phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh và vận dụng phương pháp giáo dục của Người trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội trong thời gian tới. Đây là một hướng nghiên cứu mới, một nhu cầu cần thiết và có ý nghĩa trong giáo dục con người phát triển toàn diện ở Việt Nam hiện nay.

Chương 2

MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP GIÁO DỤC CỦA HỒ CHÍ MINH TRONG GIÁO DỤC SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC TƯ THỤC TRÊN ĐỊA BÀN HÀ NỘI

2.1. Một số khái niệm cơ bản

2.1.1. Giáo dục

Giáo dục là quá trình tác động có mục đích, có kế hoạch của chủ thể giáo dục đến đối tượng giáo dục nhằm hình thành ở họ nhận thức, thái độ, kỹ năng và hành vi phù hợp với yêu cầu của xã hội.

2.1.2. Phương pháp giáo dục

Phương pháp giáo dục là cách thức tổ chức và vận dụng các nguồn lực trong hoạt động giáo dục như giáo viên, cơ sở vật chất, phương tiện và công cụ học tập nhằm tác động đến người học, giúp họ lĩnh hội tri thức, rèn luyện kỹ năng, định hướng giá trị và phát triển nhân cách.

2.1.3. Phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh

* Phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh là một hệ thống cách thức và biện pháp tác động toàn diện đến nhận thức, tình cảm, thái độ và hành vi của người học. Thông qua các phương pháp giáo dục như: đối thoại, dân chủ; nêu gương; tự học và học suốt đời; thi đua gắn với khen thưởng; và giáo dục phù hợp với đặc điểm đối tượng, nhu cầu xã hội, nhằm thực hiện có hiệu quả mục tiêu, nội dung và yêu cầu giáo dục trong những điều kiện cụ thể.

* Phương châm giáo dục Hồ Chí Minh là những nguyên lý cơ bản mà Chủ tịch Hồ Chí Minh đề ra để chỉ đạo xây dựng nền giáo dục cách mạng, phục vụ cho sự nghiệp giải phóng dân tộc, xây dựng đất nước và phát triển con người mới.

2.1.4. Vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội

- Vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh

* Vận dụng được hiểu là việc áp dụng có chọn lọc và sáng tạo những nguyên lý, phương pháp, mô hình... vào một hoàn cảnh, đối tượng hoặc điều kiện cụ thể, nhằm đạt được mục tiêu đặt ra.

* Vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên các trường đại học là quá trình các cơ sở giáo dục đại học tổ chức, áp dụng một cách chủ động, linh hoạt, sáng tạo phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh như: đối thoại, dân chủ; nêu gương; khuyến khích tự học; thi đua gắn với khen thưởng; và giáo dục phù hợp với đối tượng, điều kiện và nhu cầu của xã hội, vào hoạt động dạy học, nhằm thực hiện hiệu quả mục tiêu, nội dung, yêu cầu giáo dục.

* Trường đại học tư thục là cơ sở giáo dục thuộc hệ thống giáo dục quốc dân, do tổ chức xã hội, tổ chức kinh tế hoặc cá nhân trong nước hoặc nước ngoài đầu tư bằng vốn ngoài ngân sách nhà nước, bảo đảm các điều kiện hoạt động theo quy định của pháp luật, được thực hiện quyền tự chủ trong tổ chức và hoạt động giáo dục, đào tạo, đồng thời chịu sự quản lý thống nhất của Nhà nước về giáo dục.

* Vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội là quá trình các trường trên cơ sở tự chủ và nguồn vốn ngoài ngân sách, chủ động, linh hoạt, sáng tạo áp dụng các phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh như: đối thoại và dân chủ; nêu gương; khuyến khích tự học; thi đua gắn với khen thưởng; và giáo dục phù hợp với đối tượng, điều kiện và nhu cầu của xã hội vào hoạt động dạy học và quản lý sinh viên, nhằm thực hiện hiệu quả mục tiêu, nội dung và yêu cầu giáo dục trong điều kiện đặc thù của giáo dục đại học tư thục.

- Nâng cao hiệu quả giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục.

* “Hiệu quả là kết quả như yêu cầu của việc làm mang lại”, điều này có nghĩa là một hoạt động, được xem là có hiệu quả khi kết quả đạt được đúng với mục tiêu đặt ra, hiệu quả không chỉ phản ánh kết quả cuối cùng, mà còn hàm ý rằng kết quả đó phải phù hợp, tương xứng với kỳ vọng và mục đích của chủ thể thực hiện.

* Hiệu quả giáo dục là mức độ mà quá trình giáo dục, với tư cách là hoạt động tác động có hệ thống nhằm truyền thụ tri thức, kinh nghiệm, rèn luyện kỹ năng, bồi dưỡng tư tưởng, đạo đức và hình thành phẩm chất, năng lực cho người học, đạt được đúng các mục tiêu đề ra.

* Nâng cao hiệu quả giáo dục là quá trình gia tăng chất lượng và kết quả giáo dục so với hiện trạng thông qua việc hoàn thiện nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức và cơ chế quản lý giáo dục. Khái niệm này hàm ý không chỉ nâng cao mức độ đạt mục tiêu đào tạo mà còn tối ưu việc sử dụng các nguồn lực giáo dục, bảo đảm kết quả tốt hơn, toàn diện hơn và bền vững hơn.

* Nâng cao hiệu quả giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục là quá trình cải thiện toàn diện chất lượng và kết quả giáo dục đối với sinh viên trong môi trường đại học tư thục, nhằm bảo đảm sinh viên đạt chuẩn đầu ra về kiến thức, kỹ năng, phẩm chất và năng lực nghề nghiệp theo mục tiêu đào tạo. Khái niệm này hàm ý việc sử dụng hiệu quả các nguồn lực giáo dục trong điều kiện tự chủ và cạnh tranh của các trường tư thục, thông qua đổi mới chương trình, phương pháp dạy học, cơ chế hỗ trợ học tập và quản trị giáo dục phù hợp với đặc điểm người học và yêu cầu của thị trường lao động.

2.2. Nội dung, giá trị phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh và tiêu chí đánh giá kết quả vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh

2.2.1. Nội dung phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh

- *Phương pháp đối thoại, dân chủ trong giáo dục.*

* *Dân chủ trong môi trường giáo dục* thể hiện ở việc xây dựng không gian học tập tôn trọng, cởi mở, nơi mỗi cá nhân đều được khuyến khích bày tỏ ý kiến và phát huy vai trò chủ thể; *dân chủ trong quản lý giáo dục* được thể hiện qua việc bàn bạc, thảo luận công khai, làm cho tư tưởng mọi thành viên thông suốt, từ đó tạo sự đồng thuận và nâng cao trách nhiệm trong thực hiện nhiệm vụ chung; *dân chủ trong quan hệ thầy – trò* được thể hiện qua nguyên tắc tự giác, thuyết phục, trao đổi thẳng thắn; thầy không áp đặt, trò không thụ động, cùng nhau tìm kiếm chân lý trên tinh thần bình đẳng và tôn trọng.

* *Đối thoại* là phương pháp giáo dục bảo đảm người học được tự do phát biểu, thảo luận công khai để làm sáng tỏ vấn đề, điều chưa thông thì hỏi và bàn cho thông, nhờ đó chống được áp đặt, nhồi sọ và thúc đẩy nhận thức sâu sắc hơn.

* *Dân chủ* là điều kiện của đối thoại và đối thoại là phương pháp để hiện thực hóa dân chủ. Hai yếu tố trên bổ sung, hỗ trợ nhau, tạo nền tảng cho một nền giáo dục khai phóng, phát triển toàn diện và bồi dưỡng năng lực làm chủ cho mỗi cá nhân.

- *Phương pháp nêu gương trong giáo dục.*

Nguyên tắc “nêu” và “noi” trong phương pháp giáo dục nêu gương của Hồ Chí Minh là một quá trình hai chiều, trong đó người thầy nêu gương còn người học noi theo. Nêu gương qua những tấm người tốt, việc tốt gần gũi trong lao động, học tập hay chiến đấu. Trong môi trường giáo dục, *tấm gương của thầy cô*, sinh viên hay cán bộ tận tụy, mẫu mực nâng cao hiệu quả giáo dục. Phương pháp giáo dục người khác kết hợp với tự giáo dục bản thân, mang tính nhân văn, khoa học và thực tiễn sâu sắc.

- *Phương pháp tự học, giáo dục thường xuyên, học tập suốt đời.*

Mục tiêu và động cơ tự học phải đúng đắn, hướng đến phục vụ nhân dân, phục vụ cách mạng và tự hoàn thiện bản thân, không học hình thức hay vì danh lợi; *quá trình tự học cần chủ động và sáng tạo*, học từ thực tiễn, từ nhân dân, từ bạn bè quốc tế, đồng thời có kế hoạch rõ ràng và kiên trì thực hiện; *người học nên học ở khắp nơi*, tận dụng mọi hoàn cảnh và điều kiện sẵn có một cách linh hoạt và sáng tạo; quan trọng hơn, phải *áp dụng ngay những gì học được*, vì lý luận mà không thực hành sẽ trở nên vô ích.

- *Phương pháp giáo dục phù hợp với đối tượng, điều kiện, nhu cầu của người học và xã hội.*

Nhấn mạnh mục tiêu *lấy người học làm trung tâm*, điều chỉnh phương pháp phù hợp với trình độ, tâm lý, hoàn cảnh và khả năng tiếp thu của người học. Ở bậc đại học, việc học *kết hợp lý luận với thực hành*, phát huy tính chủ động, sáng tạo và tư duy trừu tượng. Người nhấn mạnh *chất lượng hơn số lượng*, tránh hình thức, đồng thời kết hợp chặt chẽ giáo dục trong nhà trường với gia đình, xã hội và các đoàn thể, tạo môi trường học tập toàn diện. *Nguyên tắc “dạy sát, học sát”* hướng tới mục tiêu học tập và định hướng nghề nghiệp phục vụ Tổ quốc, nhân dân và phát triển xã hội.

- *Phương pháp thi đua, gắn giáo dục với khen thưởng.*

Hồ Chí Minh coi thi đua là động lực để rèn luyện, phát triển con người và thúc đẩy thầy trò dạy tốt, học tốt. Thi đua phải công bằng, tự nguyện, tránh hình thức, kết hợp khen thưởng đúng người, đúng việc, đúng lúc để khích lệ nỗ lực và trách nhiệm. Khen thưởng còn hướng tới tập thể, đề cao hợp tác và chia sẻ. Phương pháp này tạo môi trường học tập tích cực, khơi dậy sáng tạo, kỷ luật và tinh thần cống hiến, hình thành con người chủ động, sáng tạo, khiêm tốn và sống vì tập thể.

2.2.2. Giá trị phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh

Giá trị lý luận

Thứ nhất, phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh kế thừa và phát triển lên tầm cao mới những giá trị giáo dục truyền thống của dân tộc

Thứ hai, phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh định hướng tư tưởng và lý luận cho sự hình thành, phát triển phương pháp giáo dục đại học Việt Nam giai đoạn 1945-1975.

Thứ ba, phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh là cơ sở lý luận cho việc hoạch định chủ trương, chính sách đổi mới phương pháp giáo dục sinh viên đại học hiện nay.

Giá trị thực tiễn

Thứ nhất, phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh góp phần khắc phục những ảnh hưởng tiêu cực của giáo dục thực dân.

Thứ hai, phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh góp phần tạo nên những thành tựu giáo dục giai đoạn (1945-1975).

Thứ ba, phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh là cơ sở định hướng cho đổi mới phương pháp giáo dục trong các trường đại học nói chung và trường đại học tư thục nói riêng hiện nay.

2.2.3. Tiêu chí đánh giá kết quả vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục.

Các tiêu chí là căn cứ lý thuyết để đo lường đánh giá thực trạng, thành tựu, hạn chế và từ đó xác định các vấn đề đặt ra trong vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh ở các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội giai đoạn 2013 – 2025. Các tiêu chí đánh giá vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh cũng là một trong những cơ sở để xác định phương hướng, giải pháp vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội trong thời gian tới. Cơ sở lý luận để xác lập các tiêu chí đánh giá kết quả vận dụng phương pháp giáo dục Hồ Chí Minh được xây dựng từ nền tảng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh, lý thuyết giáo dục hiện đại và bối cảnh giáo dục đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội.

- Tiêu chí 1: Mức độ nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên

- Tiêu chí 2: Mức độ nhận thức và vận dụng của các chủ thể về nội dung, hình thức phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh.

- Tiêu chí 3: Sự chuyển biến của các chủ thể trong vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh.

- Tiêu chí 4. Kết quả của việc vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên

Tiểu kết chương 2

Phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh là hệ thống cách thức, biện pháp tác động đến người được giáo dục, nhằm biến đổi nhận thức, thái độ,

hành vi của người được giáo dục theo mục tiêu giáo dục đề ra. Trong hệ thống phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh có các phương pháp cụ thể, như phương pháp đối thoại, dân chủ, phương pháp nêu gương, phương pháp thi đua gắn với khen thưởng, phương pháp tự học, phương pháp giáo dục phù hợp với đối tượng, điều kiện, nhu cầu của người học và xã hội. Thông qua hệ thống phương pháp giáo dục cho thấy tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục không chỉ là truyền đạt tri thức, mà còn là quá trình tổ chức, dẫn dắt và khơi dậy năng lực của người học, nhằm hướng tới sự phát triển toàn diện của con người. Mặt khác phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh luôn đề cao sự phù hợp với đối tượng, hoàn cảnh và nhu cầu thực tiễn. Phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh có giá trị lý luận và thực tiễn sâu sắc, không chỉ là đặt nền móng cho sự hình thành và phát triển phương pháp giáo dục đại học Việt Nam, mà còn là cơ sở lý luận cho việc hoạch định chủ trương, chính sách đổi mới phương pháp giáo dục sinh viên đại học Việt Nam ngày nay.

Vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên các trường đại học nói chung là quá trình chủ động chuyển hóa các quan điểm, nguyên tắc và cách thức giáo dục của Hồ Chí Minh thành các phương pháp giáo dục cụ thể, phù hợp với sứ mệnh của các trường đại học và góp phần đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao phục vụ sự phát triển bền vững của đất nước. Hiểu biết sâu sắc và vận dụng đúng đắn phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh, không chỉ góp phần đào tạo con người toàn diện, mà cao hơn là góp phần xây dựng nền giáo dục đại học Việt Nam phát triển theo hướng hiện đại, tiên tiến.

Chương 3

THỰC TRẠNG PHƯƠNG PHÁP GIÁO DỤC SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC TƯ THỰC TRÊN ĐỊA BÀN HÀ NỘI VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA TỪ GÓC NHÌN PHƯƠNG PHÁP GIÁO DỤC CỦA HỒ CHÍ MINH

3.1. Thực trạng phương pháp giáo dục sinh viên các trường đại học tư thực (2013-2025)

3.1.1. Khái quát về các trường đại học tư thực trên địa bàn Hà Nội

Luận án khái quát những đặc điểm nổi bật của các trường về quy mô và lĩnh vực đào tạo; tầm nhìn, sứ mạng và giá trị cốt lõi; cơ sở vật chất cũng như đặc điểm người học. Những yếu tố này vừa tạo thuận lợi, vừa đặt ra những thách thức đối với quá trình đổi mới phương pháp giáo dục.

3.1.2. Thực trạng chủ trương đổi mới phương pháp giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục giai đoạn (2013-2025)

- Chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về đổi mới phương pháp giáo dục.

Hơn một thập niên qua, Đảng và Nhà nước đã ban hành nhiều chủ trương, chính sách quan trọng thúc đẩy đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục, đặc biệt là giáo dục đại học. Các văn kiện như Nghị quyết 29-NQ/TW, Luật Giáo dục đại học 2018, Quyết định 749/QĐ-TTg, Kết luận 91-KL/TW, Nghị quyết 57-NQ/TW, Quyết định 1705/QĐ-TTg, Nghị quyết 68-NQ/TW và Nghị quyết 71-NQ/TW đều nhấn mạnh phát triển năng lực, phẩm chất của người học, tăng cường tự chủ, chuyển đổi số, đổi mới chương trình và phương pháp dạy học, qua đó tạo động lực để các trường đại học tư thục đổi mới sáng tạo, nâng cao hiệu quả giáo dục.

- Chủ trương đổi mới phương pháp giáo dục của các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội

Giai đoạn 2013-2025, các trường đại học tư thục tại Hà Nội đẩy mạnh đổi mới phương pháp giáo dục theo định hướng lấy người học làm trung tâm, gắn đào tạo với thực tiễn và nghiên cứu. VinUni, RMIT, FPT, Phenikaa, HUBT và Thăng Long triển khai các mô hình học tập chủ động, trải nghiệm, liên ngành, ứng dụng công nghệ, cá nhân hóa và tăng cường kết nối doanh nghiệp. Chủ trương đổi mới thể hiện sự kế thừa linh hoạt phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh như đối thoại, nêu gương, tự học và thi đua - khen thưởng, đồng thời tích hợp xu hướng giáo dục hiện đại: chuyển đổi số, học tập trải nghiệm và đổi mới sáng tạo.

3.1.3. Phương pháp giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục giai đoạn (2013-2025)

- Tổ chức thực hiện phương pháp đối thoại, dân chủ trong giáo dục.
- Tổ chức thực hiện phương pháp nêu gương trong giáo dục.
- Tổ chức thực hiện phương pháp tự học, học tập thường xuyên, học suốt đời.

- Tổ chức thực hiện phương pháp giáo dục phù hợp với đối tượng, điều kiện và nhu cầu xã hội.

- Tổ chức thực hiện phương pháp thi đua gắn khen thưởng trong giáo dục.

3.2. Thành tựu, hạn chế và những vấn đề đặt ra về phương pháp giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục

3.2.1. Thành tựu, hạn chế và nguyên nhân

Thành tựu

Một là, phương pháp giáo dục đối thoại, dân chủ được triển khai hiệu quả trong môi trường giáo dục đại học tư thục.

Hai là, phương pháp nêu gương đã phát huy các giá trị đạo đức, tinh thần trách nhiệm trong hoạt động giảng dạy, học tập ở các trường tư thục.

Ba là, văn hóa tự học, học tập suốt đời đã lan tỏa, tạo chuyển biến tích cực đối với người dạy và người học.

Bốn là, phương pháp giáo dục cá nhân hóa được triển khai hiệu quả trong tổ chức hoạt động giảng dạy và đánh giá.

Năm là, phương pháp thi đua, khen thưởng đã khuyến khích rèn luyện đạo đức, kỹ năng và động lực học tập của sinh viên.

Nguyên nhân

Thứ nhất, đặc thù thể chế và cơ chế vận hành của các trường đại học tư thục, đã tạo điều kiện thuận lợi cho việc linh hoạt hóa trong thiết kế chương trình đào tạo, tổ chức hoạt động giảng dạy.

Thứ hai, đội ngũ giảng viên tại các trường đại học tư thục, đặc biệt là lực lượng giảng viên trẻ, đã tích cực thúc đẩy đổi mới phương pháp giáo dục theo hướng hiện đại.

Thứ ba, sự đa dạng về trình độ đầu vào và định hướng nghề nghiệp của sinh viên đã khuyến khích cá nhân hóa phương pháp giáo dục.

Thứ tư, các mô hình quản trị giáo dục hiện đại, đặc biệt là tư tưởng giáo dục khai phóng, học tập suốt đời và phát triển toàn diện, tạo thuận lợi cho đổi mới phương pháp giáo dục sinh viên.

Hạn chế

Thứ nhất, còn hạn chế trong việc phát huy tính chủ động, sáng tạo và tự duy độc lập của sinh viên.

Thứ hai, chương trình đào tạo ở một số trường chưa được điều chỉnh, cập nhật kịp thời đầy đủ theo định hướng người học làm trung tâm.

Thứ ba, việc ứng dụng công nghệ thông tin chưa phổ biến và đồng bộ ở một số trường tư thục.

Thứ tư, một bộ phận sinh viên chưa hình thành thói quen tự học hiệu quả.

Nguyên nhân

Thứ nhất, một số giảng viên chưa áp dụng phương pháp giảng dạy hiện đại, cơ sở vật chất còn hạn chế và sinh viên chưa quen với phương pháp học chủ động

Thứ hai, cơ chế chính sách của một số cơ sở giáo dục chưa tạo được môi trường thuận lợi cho đổi mới phương pháp giáo dục của nhà trường.

Thứ ba, điều kiện hạ tầng công nghệ giáo dục và năng lực số của đội ngũ giảng viên còn hạn chế.

Thứ tư, một số chủ thể giáo dục thiếu tính liên tục trong hướng dẫn kỹ năng tự học, tự đánh giá, lập kế hoạch học tập cá nhân cho sinh viên

3.2.2. Những vấn đề đặt ra về phương pháp giáo dục sinh viên các trường tư thục, từ góc nhìn phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh

Một là, việc thực hiện phương pháp đối thoại, dân chủ trong điều kiện nhận thức của đội ngũ giảng viên về phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh còn hạn chế.

Hai là, việc thực hiện phương pháp nêu gương của người thầy trong khi một số giảng viên chưa thực sự là tấm gương sáng về chuyên môn và đạo đức nghề nghiệp.

Ba là, việc triển khai phương pháp tự học và học tập suốt đời trong bối cảnh yêu cầu về xây dựng xã hội học tập và đổi mới giáo dục mạnh mẽ hiện nay.

Bốn là, việc thực hiện chính sách thi đua và khen thưởng trong điều kiện một số cơ sở đào tạo chưa thiết lập được hệ thống đánh giá thi đua, khen thưởng công bằng và minh bạch.

Năm là, việc thực hiện phương pháp giáo dục phù hợp đối tượng, điều kiện và nhu cầu của xã hội cho sinh viên trong khi chương trình đào tạo chưa đáp ứng kịp sự thay đổi của thị trường lao động và đặc thù của từng nhóm sinh viên.

Tiểu kết chương 3

Trên cơ sở quán triệt chủ trương của Đảng và Nhà nước về đổi mới giáo dục, các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội đã đạt được những kết quả đáng ghi nhận, phương pháp giáo dục được vận dụng phù hợp với đặc điểm từng trường. Phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh như: đối thoại, dân chủ, nêu gương đang vận dụng hiệu quả trong các cơ sở đào tạo; phương pháp tự học, học tập suốt đời đã được giới thiệu trong nội dung môn học; phương pháp giáo dục cá nhân hóa bước đầu được triển khai; từng bước lồng ghép phương pháp thi đua, khen thưởng vào quá trình giáo dục đạo đức, rèn luyện kỹ năng và tạo lập động lực học tập. Bên cạnh những thành tựu đạt được, quá trình đổi mới vẫn bộc lộ những hạn chế: nhận thức về phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh chưa nhất quán, trách nhiệm triển khai giữa các chủ thể chưa đồng bộ; nội dung, hình thức và phương pháp vận dụng thiếu tính hệ thống, chậm thích ứng với yêu cầu chuyển đổi số; liên kết nhà trường, doanh nghiệp và cộng đồng chưa đi vào chiều sâu; thực trạng phương pháp giáo dục trong phát triển nhân cách, năng lực tự học và trách nhiệm xã hội của sinh viên chưa đáp ứng yêu cầu của thực tiễn.

Từ góc nhìn phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh, cho thấy thực trạng đổi mới phương pháp giáo dục ở các trường đang đặt ra những vấn đề

cần khắc phục như: Tiếp tục triển khai hiệu quả phương pháp đổi thoại, dân chủ trong bối cảnh chuyển đổi số và tự chủ đại học; phát huy văn hoá nêu gương và trách nhiệm xã hội của đội ngũ giảng viên; thúc đẩy tự học, học tập suốt đời gắn xây dựng xã hội học tập; thực hiện thi đua, khen thưởng theo hướng phát triển toàn diện người học; và vận dụng linh hoạt phương pháp giáo dục phù hợp với đối tượng, điều kiện và nhu cầu xã hội nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao. Giải quyết thành công các vấn đề trên sẽ là tiền đề để nâng cao hiệu quả vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên ở các trường đại học tư thục, góp phần hiện thực hoá mục tiêu phát triển con người toàn diện trong thời gian tới.

Chương 4

PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP GIÁO DỤC CỦA HỒ CHÍ MINH TRONG GIÁO DỤC SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC TƯ THỰC TRÊN ĐỊA BÀN HÀ NỘI

4.1. Những nhân tố tác động đến vận dụng phương pháp giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội trong thời gian tới

4.1.1. Tác động từ bối cảnh quốc tế và những sáng kiến của UNESCO về đổi mới phương pháp giáo dục

Toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, các quốc gia gắn kết chặt chẽ với nhau thông qua mạng lưới kinh tế, chính trị, văn hóa và giáo dục toàn cầu. Sự phát triển mạnh mẽ của mạng lưới phân công lao động quốc tế đặt ra yêu cầu cấp thiết đối với mỗi nền giáo dục phải đổi mới và thích ứng linh hoạt nhằm chuẩn bị nguồn nhân lực đáp ứng nhu cầu của thị trường lao động toàn cầu. Cơ cấu kinh tế thế giới hiện nay đang chuyển dịch nhanh chóng từ mô hình công nghiệp truyền thống sang các lĩnh vực kinh tế tri thức, kinh tế số, kinh tế xanh và kinh tế tuần hoàn. Những biến đổi đó đặt ra thách thức to lớn cho giáo dục, buộc các hệ thống giáo dục phải đổi mới toàn diện, không chỉ trong nội dung chương trình mà đặc biệt là trong phương pháp giáo dục, nhằm hình thành nguồn nhân lực có trình độ chuyên môn cao, tư duy sáng tạo, kỹ năng số hóa và ý thức phát triển bền vững.

4.1.2. Tác động của công nghệ số và trí tuệ nhân tạo đến yêu cầu đổi mới phương pháp giáo dục

Kỷ nguyên chuyển đổi số, công nghệ số và trí tuệ nhân tạo đang tác động sâu sắc đến mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, trong đó có giáo dục và

đào tạo. Các nền tảng học tập thông minh giúp cá nhân hóa lộ trình học, tăng khả năng tự học, phù hợp với phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh. Môi trường số giúp mở rộng mô hình lớp học tương tác, phát triển kỹ năng hợp tác và phản biện, tuy nhiên, hiệu quả phụ thuộc vào kỹ năng sử dụng công nghệ của giảng viên và văn hóa học đường.

4.1.3. Tác động từ bối cảnh trong nước và yêu cầu đổi mới phương pháp giáo dục ở Việt Nam

Thời gian tới, quá trình đổi mới phương pháp giáo dục ở Việt Nam, đặc biệt tại các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội, chịu ảnh hưởng mạnh mẽ từ hàng loạt chính sách quốc gia. Những nhân tố này không chỉ định hình lại triết lý giáo dục mà còn thúc đẩy chuyển đổi sâu rộng về nội dung, hình thức và phương pháp giảng dạy trong điều kiện công nghệ số và trí tuệ nhân tạo phát triển nhanh.

Tình hình xã hội Việt Nam dự kiến sẽ có nhiều chuyển biến quan trọng, đặc biệt trong bối cảnh tăng tốc phát triển kinh tế và mục tiêu trở thành quốc gia phát triển có thu nhập cao vào năm 2045.

4.2. Phương hướng vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội

4.2.1. Vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh kết hợp với đổi mới nội dung, phương pháp giáo dục theo hướng mở, linh hoạt, hiện đại

Kết luận số 91-KL/TW (2024) của Bộ Chính trị đã định hướng về đổi mới nội dung và phương pháp giáo dục theo hướng mở, linh hoạt, hiện đại; phát triển năng lực tư duy sáng tạo, khả năng thích ứng với công nghệ; khuyến khích ứng dụng nền tảng số và các mô hình giáo dục mới. Những định hướng này tạo điều kiện thuận lợi để vận dụng một cách có hệ thống các phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh vào thực tiễn giảng dạy trong các trường đại học tư thục.

4.2.2. Vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh gắn với nâng cao năng lực tự học, học tập suốt đời, phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất của người học

Nghị quyết số 52-NQ/TW (2019) của Bộ Chính trị nhấn mạnh việc “Hình thành mạng học tập mở của người Việt Nam. Thực hiện theo lộ trình phổ cập kỹ năng số, kỹ năng bảo đảm an toàn, an ninh mạng đạt trình độ cơ bản cho người dân. Đẩy mạnh công tác truyền thông, nâng cao nhận thức, xây dựng văn hoá số trong cộng đồng”. Tư tưởng này tương đồng với phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh, trong đó coi trọng việc học tập không ngừng nghỉ, học để theo kịp sự phát triển của xã hội và để phụng sự nhân dân.

4.2.3. Vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh đồng thời với tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin và chuyển đổi số trong giáo dục

Quyết định số 131/QĐ-TTg (2022) của Thủ tướng Chính phủ xác định rõ: “Ứng dụng công nghệ thông tin và chuyển đổi số là đột phá trong đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo”. Mục tiêu của Đề án là hình thành một nền giáo dục mở, thích ứng trên nền tảng số, phát triển hệ thống học liệu điện tử, nền tảng dạy học trực tuyến, đồng thời nâng cao khả năng tiếp cận của người học với các mô hình giáo dục số hiện đại. Những định hướng này tạo điều kiện thuận lợi để vận dụng các phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong điều kiện công nghệ số hiện nay.

4.2.4. Vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh gắn với xây dựng môi trường học tập hiện đại, thúc đẩy tư duy sáng tạo và khả năng thích ứng nghề nghiệp

Nghị quyết số 52-NQ/TW (2019) của Bộ Chính trị đã khẳng định mục tiêu phát triển nguồn nhân lực có “khả năng thích ứng với môi trường công nghệ liên tục thay đổi”. Bổ sung cho định hướng này, Quyết định số 131/QĐ-TTg (2022) nhấn mạnh xây dựng “nền giáo dục mở, thích ứng trên nền tảng số” và yêu cầu “đổi mới mạnh mẽ phương thức tổ chức dạy và học” thông qua công nghệ. Những chủ trương này đặt ra yêu cầu thiết kế mô hình học tập linh hoạt, tích hợp học trực tuyến, khai thác nguồn tài nguyên mở, tăng cường kết nối giữa giáo dục và thực tiễn nghề nghiệp.

4.3. Giải pháp vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh nâng cao hiệu quả giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội

4.3.1. Nâng cao nhận thức về yêu cầu và nội dung vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên

Nhận thức đúng đắn, đầy đủ phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý, giảng viên và sinh viên tại các trường đại học tư thục có ý nghĩa quyết định đến hiệu quả việc vận dụng các phương pháp vào thực tiễn giảng dạy và học tập. Ngoài ra, việc làm rõ giá trị lý luận và thực tiễn phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh cũng góp phần củng cố nền tảng tư tưởng vững chắc cho công tác giáo dục và có tác dụng định hướng hành động cụ thể trong cải tiến phương pháp dạy học

4.3.2. Nâng cao năng lực của giảng viên về vận dụng phương pháp giáo dục đối thoại, dân chủ, nêu gương của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên

Giải pháp hướng tới mục tiêu xây dựng một đội ngũ giảng viên đủ năng lực, phẩm chất để thực thi các phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong

điều kiện mới. Đồng thời hướng đến cải tạo môi trường giáo dục trong đó sinh viên được tôn trọng, dân chủ, bình đẳng trong quá trình học tập.

4.3.3. Phát triển không gian giáo dục số và truyền thông phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh phù hợp với đặc điểm sinh viên trường tư thục

Giáo dục đại học đang dịch chuyển mạnh mẽ sang mô hình giáo dục số, giải pháp phát triển không gian học tập số kết hợp truyền thông phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh hướng tới mục tiêu tận dụng tối đa sức mạnh công nghệ để lan tỏa giá trị phương pháp giáo dục một cách linh hoạt, hiệu quả và phù hợp với đặc điểm của sinh viên các trường đại học tư thục.

4.3.4. Xây dựng đồng bộ cơ chế đánh giá toàn diện kết quả vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên

Giải pháp hướng tới xây dựng cơ chế đánh giá đồng bộ, khoa học và toàn diện phản ánh trung thực, đầy đủ mức độ thực hiện và hiệu quả vận dụng các phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên tại các trường đại học tư thục. Không giống các phương pháp kiểm tra, đánh giá truyền thống chủ yếu tập trung vào kết quả học tập, cơ chế này đề cao việc đánh giá quá trình học tập và sự phát triển toàn diện người học.

4.3.5. Xây dựng văn hóa tự học suốt đời trong giáo dục sinh viên và hoàn thiện hình thức khen thưởng thành tích học tập theo phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh

* Giải pháp này hướng đến mục tiêu hình thành văn hóa tự học suốt đời - một trụ cột quan trọng trong phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh. Xây dựng thói quen và ý thức tự học giúp sinh viên phát triển năng lực học tập liên tục, khả năng thích ứng với xã hội tri thức đang biến đổi nhanh chóng và đáp ứng những yêu cầu mới của thị trường lao động trong thời đại chuyển đổi số.

* Khen thưởng không chỉ dừng lại ở giá trị vật chất hay danh hiệu mang tính hình thức, mà cần được xây dựng như một cơ chế định hướng, phản ánh sự tiến bộ toàn diện của sinh viên về thái độ học tập, năng lực, ý thức tự rèn luyện và tinh thần cộng đồng. Phương pháp tự học suốt đời và khen thưởng sẽ là nền tảng quan trọng để xây dựng thế hệ sinh viên giỏi chuyên môn, giàu nhân cách, có bản lĩnh và có năng lực.

Tiểu kết chương 4

Trong thời gian tới, sự tác động mạnh mẽ của bối cảnh quốc tế, của công nghệ thông tin, trí tuệ nhân tạo và tình hình trong nước đòi hỏi đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng mở, đối thoại, dân chủ, linh hoạt, nêu gương, tự học và gắn kết với không gian học tập số, truyền thông đa phương

tiện. Những yếu tố này sẽ bảo đảm sự phát triển toàn diện con người, đồng thời phù hợp với phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh.

Khác với các trường đại học công lập, các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội, nhờ mức độ tự chủ và linh hoạt trong quản trị, có điều kiện vận dụng nhanh các chủ trương của Đảng như các Nghị quyết 52-NQ/TW, Quyết định 131/QĐ-TTg, Nghị quyết 57-NQ/TW, Nghị quyết 68-NQ/TW và Nghị quyết 71-NQ/TW để thúc đẩy đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng mở, linh hoạt, tăng cường tự học, học tập suốt đời gắn với chuyển đổi số, qua đó nâng cao năng lực thích ứng nghề nghiệp của người học và đáp ứng yêu cầu phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao cho đất nước.

Để hiện thực hóa các định hướng trên, việc nâng cao nhận thức của cán bộ quản lý, giảng viên và sinh viên về phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh đóng vai trò then chốt. Quá trình này cần được triển khai song hành với việc phát triển không gian học tập số, xây dựng môi trường giáo dục dân chủ, đề cao nêu gương và phù hợp với đặc điểm người học trong các trường đại học tư thục, nơi có tính đa dạng cao về xuất thân, năng lực và nhu cầu nghề nghiệp. Bên cạnh đó, việc thiết kế cơ chế đánh giá toàn diện theo năng lực và chuẩn đầu ra, kết hợp với các hình thức thi đua, khen thưởng linh hoạt, sẽ góp phần kích lệ động lực học tập, tạo nền tảng hình thành văn hóa tự học và học tập suốt đời cho sinh viên.

KẾT LUẬN

Nghiên cứu đề tài *Vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội*, luận án rút ra một số kết luận cơ bản sau:

Thứ nhất, phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh được thể hiện thông qua các hình thức: đối thoại dân chủ, nêu gương, khuyến khích tự học và thi đua gắn với khen thưởng; đồng thời bảo đảm phù hợp với đặc điểm người học và nhu cầu xã hội, nhằm thực hiện hiệu quả mục tiêu, nội dung và yêu cầu giáo dục trong những điều kiện cụ thể. Phương pháp giáo dục của Hồ chí Minh vừa có giá trị lý luận, giá trị thực tiễn sâu sắc: *Về lý luận* phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh đã kế thừa và phát triển những giá trị giáo dục truyền thống của dân tộc, đồng thời góp phần hình thành và phát triển phương pháp giáo dục đại học ở Việt Nam trong giai đoạn 1945-1954. Đây cũng là cơ sở lý luận cho việc xây dựng và hoàn thiện hệ thống giáo dục đại học, không

chỉ chú trọng đến nội dung giảng dạy mà còn nhấn mạnh tầm quan trọng của phương pháp giáo dục, hình thành phẩm chất chính trị, đạo đức và năng lực nghề nghiệp của người học; về *thực tiễn*, phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh góp phần khắc phục những ảnh hưởng tiêu cực của giáo dục thực dân, khôi phục và phát huy những giá trị giáo dục dân tộc; phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh góp phần đào tạo đội ngũ trí thức phục vụ sự nghiệp xây dựng và bảo vệ đất nước. Ngày nay, phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh có ý nghĩa định hướng cho việc đổi mới phương pháp giáo dục trong các trường đại học nhằm mục tiêu phát triển con người toàn diện, khuyến khích tinh thần tự học, tinh thần sáng tạo, đáp ứng yêu cầu của thực tiễn. Luận án đã góp phần làm sáng tỏ những vấn đề nêu trên.

Thứ hai, việc tiếp cận nghiên cứu phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong thời gian qua đã được giới nghiên cứu quan tâm và đã đạt được những thành tựu nhất định - làm sáng rõ phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh và những giá trị của phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh. Tuy nhiên, qua tổng quan các công trình nghiên cứu trong và ngoài nước, có thể nhận thấy phần lớn các nghiên cứu hiện nay đang dừng lại hướng tiếp cận ở tầm khái quát và giới hạn trong nghiên cứu vận dụng vào bậc giáo dục phổ thông, giáo dục lý luận chính trị hoặc các trường đại học công lập. Trong khi đó, khối đại học tư thục, với những đặc điểm riêng biệt về cơ cấu tổ chức, quản trị, chiến lược đào tạo, sự đa dạng về nguồn gốc xuất thân của người học, lại chưa được đề cập, thực tiễn đó đã đặt ra yêu cầu cấp thiết vấn đề: *Vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong giáo dục sinh viên các trường tư thục trên địa bàn Hà Nội*. Do đó, đây cũng là điểm mới rất cơ bản của đề tài luận án.

Thứ ba, trong giai đoạn 2013-2025, các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội đã chủ động và tích cực đổi mới phương pháp giáo dục, phù hợp với chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước. Các trường đã từng bước triển khai các phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh vào thực tiễn giảng dạy thông qua xây dựng môi trường học tập mở, khuyến khích sự trao đổi, thảo luận giữa giảng viên và sinh viên; qua tấm gương mẫu mực của người thầy và môi trường giáo dục; qua ứng dụng công nghệ số, các khóa học ngoài giờ và các buổi hội thảo chuyên đề để rèn phương pháp tự học; qua giáo dục cá nhân hóa, đáp ứng nhu cầu và khả năng học tập riêng biệt của từng sinh viên; và qua lồng ghép phương pháp thi đua, khen thưởng vào các hoạt động giáo dục, tạo động lực học tập và rèn luyện cho người học. Tuy nhiên, từ góc nhìn

phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh, bên cạnh những thành tựu đạt được cũng còn một số hạn chế như: sự thiếu nhất quán trong việc khuyến khích sinh viên tham gia vào quá trình học tập chủ động; chưa phát huy hết tiềm năng của phương pháp thi đua, khen thưởng, khiến động lực học tập của sinh viên chưa thực sự được khơi dậy; thiếu cơ chế khuyến khích và định hướng rõ ràng, khiến sinh viên thiếu động lực tự tìm tòi kiến thức ngoài lớp học. Luận án đã góp phần làm rõ những thành tựu và hạn chế về thực trạng đổi mới phương pháp giáo dục trong các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội giai đoạn 2013-2025, đồng thời nhận diện những vấn đề đặt ra cần tiếp tục nghiên cứu để vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong thời gian tới.

Thứ tư, việc đổi mới phương pháp giáo dục sinh viên thời gian tới sẽ chịu sự tác động mạnh mẽ từ bối cảnh quốc tế, sự phát triển của công nghệ thông tin, trí tuệ nhân tạo và sự tác động từ những chuyển biến trong nước. Do đó, đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng mở, đối thoại, dân chủ, linh hoạt, nêu gương, tự học của Hồ Chí Minh và gắn kết với không gian học tập số sẽ giúp sinh viên tiếp cận kiến thức dễ dàng, phát huy tính chủ động, sáng tạo trong học tập. Vận dụng sáng tạo phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong môi trường số không chỉ thúc đẩy sự tự học mà còn nâng cao hiệu quả học tập thông qua việc sử dụng công nghệ, truyền thông đa phương tiện. Bên cạnh đó, xây dựng cơ chế đánh giá toàn diện và chú trọng giáo dục bằng khen thưởng công bằng, minh bạch sẽ khuyến khích sinh viên không chỉ đạt thành tích học tập mà còn phát triển kỹ năng mềm, văn hóa tự học suốt đời, từ đó nâng cao hiệu quả giáo dục.

Những kết quả nghiên cứu của luận án đã góp phần làm sáng tỏ và sâu sắc hơn hệ thống các quan điểm về phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh; đồng thời khẳng định hiệu quả vận dụng linh hoạt, sáng tạo các giá trị phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong môi trường đại học tư thục. Bằng việc tiếp cận từ thực tiễn giáo dục đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội và gắn kết chặt chẽ với bối cảnh quốc tế, định hướng chính sách quốc gia, luận án đã cung cấp một hướng tiếp cận mới trong nghiên cứu vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong kỷ nguyên số.

DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU CỦA TÁC GIẢ ĐÃ CÔNG BỐ CÓ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN

1. Nguyễn Thị Tâm (2023), *Nâng cao tư duy độc lập, sáng tạo của sinh viên Việt Nam hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh*, Tạp chí Nghiên cứu Hồ Chí Minh, số 44, tr.154.
2. Nguyễn Thị Tâm (2024), *Vận dụng phương châm giáo dục “Lý luận liên hệ thực tiễn, học đi đôi với hành” của Hồ Chí Minh trong giảng dạy các môn lý luận chính trị ở HUBT*, Tạp Chí Kinh doanh và Công nghệ, số 44, tr.64.
3. Nguyễn Thị Tâm (2024), *Vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh, hình thành, rèn luyện tư duy đột phá cho sinh viên Việt Nam hiện nay*, Tạp chí Lý luận chính trị, số đặc biệt, tr.90.
4. Nguyễn Thị Tâm (2025), *Vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh trong xây dựng môi trường học tập dân chủ, linh hoạt và sáng tạo cho sinh viên các trường đại học tư thục, trên địa bàn Hà Nội*, Tạp chí Lý luận Chính trị, <https://lyluanchinhtri.vn/>.
5. Nguyễn Thị Tâm (2025), *Vận dụng phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh gắn với tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin và chuyển đổi số trong giáo dục sinh viên các trường đại học tư thục trên địa bàn Hà Nội*, Tạp chí Thanh niên, số 78, tr.115.